

לדואי כי מלך מארוקו, שזה ביקורו הראשון במדינת ישראל, דרש מן המנהיג המצרי לימינע בנוכחותו מהתקפות על מדינות מדינות אחרות. הנהגה זו הדגישה עובדה נוספת של המעמד: פלישתו של המארוקאי לעיני העולם הערבי.

המתווך המיועד. עם שחרור מאר רוקי, הו למלכה אמבזיה של ישראל, רצה להקים קיסרות מארוקאית, שתשלט גם על מורטניה ואל-צחרה, להפוך מנהיג כל המגרב הערבי.

מלחמת השחרור האג'ירית סיכלה תבנית זו. היא מנעה את איחוד המגרב (מארוק, אלג'יר, תוניס ואילי לוב), ובאותה שעה גיבשה גורם אלג'ירי חזק, בעל עוצמה עצמאית, שלא יקבל מרות משכניו הירוקים. תוצאה: מלך מארוקו ויתר על חלומה הבלעדי, החליט להצטרף למקהלה הכלל-ערבית. היעד הנוכחי שלו: להשליט שלום בין עבד אלנאצר, חביב בורגיבה התוניסי וקאסם העיראקי.

ניכיון שמוחמד החמישי הוא המתון שבין כל מנהיגי ערב, אדם שמומחים רבים ראו בו עד כה מתח אידאלי בין ישראל ושב נותיה המדיניות, יכולה ישראל רק להרויח מהשתלבותו במרחב.

הגבול

ישו והמצלמה

מיסטר ג'ין לסטר היה מרוגז. יצחק סרטי הסלביזיה ההולנדית עמד ליד שער מגדל באום. בידו החזיק סרטיט נשוא את המלם "צילום 153". הוא הכיל דברי קריינות, ש ביארו כי פעם בשנה מנצחת רוח הנצרות את הגיונות המלחמה. בחג המולד עוברים ערביי ישראל את הגבול, נפגשים עם קרוביהם בירדן. הוראות לצילום: סצינות נר גשות של פגישת הקרובים.

אולם לסטר לא מצא את הרברים שהיו כתובים בסרטיט. יום לפני כן אמנם עברו מאות ערבים את הגבול, אולם קרוביהם חיכו להם במרחק של למעלה ממאה מטרים בתוך שטח ירדן. לשם לא ניתן ללסטר, עם הצאתו הישראלית שלו, לגשת.

לפתע נתקל מבטו של לסטר בקבוצה של עשרות ערבים ישראלים, שרצו ברחוב. מהם נשללה ברע האחרון הרשות הירדנית לחצות את הגבול. גם כבר רבצו במקום למעלה מ-24 שעות, בסבלנות מיואשת. הם חיכו לנס מאלוהים.

עסק והומאניזם. אין אלוהים מלבד אלוהים, והפעם היה נראה כי מיסטר ג'ין לסטר היהודי הוא שליחו. כי היצור הנרגז תפס מיד כי הגה לפניו הפתרון: אם יצליח לשכנע את השלטונות מעני ערבי הגבול לתת לערבים אלה להיפגש, להגבול ממש, עם קרוביהם, יהיו לו כל התצלומים הדרושים.

הוא דיבר תחילה עם הערבים, הציע להם עסק: אם ישיג להם רשות להיפגש עם קרוביהם, יסכימו הם להרשות לו לצלם אותם כאות נפשו. הם הסכימו.

מאותו רגע הופעל מלוא כוחה של המעצמה העולמית ששמה טלביזיה. השעה הייתה 11 לפנותצההרים. לסטר רץ אל שער מגדל באום, דיבר בהתרגשות עם הנציגים היירדניים, עם קצין הלגיון, עם פקיד משרד החוץ היירדני. הם הבטיחו להשתדל לקבל אישור לפגישת המשפחות, בתנאי שהערבים הישראליים לא יעברו את הגבול. לסטר רץ חזרה אל הקצין הישראלי. הלה היה ספקני, אך הבטיח לנסות. לסטר הוסיף לרוץ הלון וחזר, לדבר בשם רוח תגהמולה, אחת העיניים, של הנוצר והערבים ההומאניים. ואז בא הנס הגדול: שני הצדדים הסכימו. היירדנים הכניסו מאות ערבים למרפסת הציף בשטח ההפקה, מאחורי מחסום. מן הצד הישראלי קרבו המשפחות.

חיבוק מעל למחסום. הרחבה היו דעוזה בכרעיית אדמה. שרשרת השוטרים נפרצה. שני הגושים האנושיים נפגשו בסערת חיבוקים, נשיקות ודמעות. הלון דקות מעטות של פגישת-הנס היה צורך לחסום חזיתות של עשר שנות פרידה. הורים ובניהם, אחים ואחיות, ארוסים וארוסות התחבקו בחיבוק בלתי-פוסק מעל למחסום, שהוסיף להפריד ביניהם.

ההוראה היתה להפסיק את הפגישות תוך שעה. היה זה מביצע כמעט בלתי-אפשרי, בו שיתפו פעולה שוטרים ישראלים וחיללים ירדניים. ניתנו עוד עשר דקות, עוד חמש. לבסוף ניתקו שני הגושים, לאט לאט. בודדים עוד הוסיפו להחזיק את ביהם, מבלי יכולת להינתק. לבסוף הצליחו השוטרים בעדינות תקיפה, להוביל את הישישה האחורונה לשטח הישראלי.

השבוע הופיעו תצלומי-המפגש (ראה

טלביזיה לסטר מצלם את פגישת הערבים הישראליים והירדניים בשערי מגדל באום

במקום שם מתגבר הרגש האנושי אף לדקה, שם יש זיק של תקווה

לא פעם היתה הנזלת המוסד נאלצת להירסיף מיטות מעל למספר המותר לה עליפי רשיון משרד-הבריאות, כדי לקלוט את זרם הקולות הגובר.

שמועות ותלונות. לפתע, מתוך סיבות משפחתיות, הורעו היחסים בין רפאלי ל ביתן. האוירה בבית-החולים נעשתה מתוחה, ההשגחה על החולים ועל סגל העובדים הטרופה. מחוץ לכותלי המוסד החלו נשמעים סיפורים שנשמרו עד אז בסוד. היו אלה גילויים חמורים על צורת הטיפול בחולים, ועל צורת החזקתם של חולים קשים במוסד פתוח כמו תל-אסא, בשעה שהיו זקוקים לאישפוז במוסד סגור.

שכנים, שמדי פעם נהדרו לשמוע כי חולה ברח מן המוסד, ואשר מציאות בית-החולים בשכונת המפוארת לא מצאה חן בעיניהם, החלו מגישים תלונות למשרד הבריאות. שר הבריאות מינה ועדת חקירה, הטיל עליה לברר אם המיכנה הנוכחית מתאים למסרתו, ואם סדרי הטיפול בתל-אסא עומדים על רמה גאוה.

הריב בין ביתן לבין רפאלי מצא פתרון כלשהו. כאשר הסכים ביתן למכור מגוריו לרפאלי, אולם אי-אפשר היה לקשור מחדש את המרצע שהותר. התלונות והשמועות היו כבר מונחות על שולחן ועדת החקירה. בשבוע שמשדר הבריאות הודיע על סגירת המוסד פרטים לחולי נפש, היתה לחקירת תל-אסא משמעות רצינית. לא רק לגבי המוסד עצמו, אלא גם לגבי כל בתי-החולים לחולי-רוח במדינה, שניהלו עד כה את עסקיהם ללא השגחה ממשית.

מפעלים

גורל-זוטא

אחרי חדשים ארוכים לא נשמעו השבוע בערי הארץ הרמקולים של מפעל הפיס. המוכרים לא הפעילו אותם מאחר ולא היה צורך בהם: הקונים הצטופפו ליד הביתנים גם בלעדיותם. כל סוכן פיס הרגיש עצמו שחקן על במה, או כשופט הגוזר דינם של אנשים. הקונים צפו במתניות לראות כיצד חותך הסוכן במספריו את הכיסוי מעל למספר הסמרי, החידוש של מפעל הפיס.

הרעיון להנהיג חידוש זה, שהוא מקורו פטנט רשום משווייץ, בא אחרי שהוכח כי רוב הרכישות של הכרטיסים נעשות בידימים האחרונים. הקונים לא הסכימו לתכות שבו עיים ימים להגרלה. הוחלט לתת להם הגרלה קטנה בו במקום. היו אמנם תקלות: המספרים בכרטיס-זוטא נראו באור מנורות בעלות עצמה גדולה. הנהלת המפעל העבירה הוראה ליצרן האגרות, המדפיס הממשלתי, להדפיס את המספרים בשחור במקום בו אדום, ולמרוח על הכיסוי שכבה נוספת של צבע שחור.

בשלושת הימים הראשונים היתה ממש התנפלות על הדוכנים. אנשים קיבלו ברוצח את המשחק החדש. שבע-רצון היו גם גוברי עיריות חזרה ואשקלון, העומדים ל קבל בקרוב הענקות המהפכל לבניית בתי חולים במקום.

מדי שבועיים ביום חמישי הומים משרדי המפעל מעשרות סוכנים הבאים להחזיר את הכרטיסים שנשארו בידיהם. "השבוע", מבטיח מזכיר המפעל משה ויס, "היה שקט גמור. הרעש היה בשבוע שעבר. הם לא באו להחזיר כרטיסים אלא לבקש עוד."

העיקריים בחוגי הצעירים בארץ, מעוררו של אברהם עופר, בתשובה להאשמות אלו: "זה אמנם די נכון. אבל גם אנשי הגוש עושים את אותם הדברים. הרי מהם למדנו את כל המלאכה הזאת."

האמת היתה, כפי שביטא אותה הרבי המפורסם: "כולם צודקים".

רפואה

אחוז החסימה

"אמא, אני לא רוצה זריקה", קרא השבוע ילד לבוש חלוק לבן, ששכב בבית-חולים בתל-אביב כשהוא פושט את ידיו לצדדים. "גם הכדורים שנותנים לי לא עושים לי טוב."

האם היתה חסרת אונים, הביטה בבנה ברחמים. היא ידעה כי הוא חולה בסכרת, נעצה את עיניה ברופא כסוף-השיער. הרופא הכיר את הפזמון. כי בשנות הטיפול הרבות שלו שמע כבר מאות פעמים את התקליט השחוק, כל פעם בנימה של התרגשות כנה.

גם ההיסטוריה של ריפוי הסכרת היתה ידועה לו. מאז המצאת זריקת האינסולין לפני 37 שנים, חיפשו הרופאים תחליפים לזריקה הכואבת, שנתנה לחולים זמן ממושך אפילו שלוש פעמים ביום.

החוקרים מצאו גם תרופות אחרות שניתנות לבלעיה, לא הצריכו זריקה. הירבו להשתמש בתכשירי סולפוניל-אוריאה.

ערוכה רפואית. היתה לתרופות אלו, בהן השתמשו הרופאים קרוב לעשרים שנה, רק מגרעת אחת: הן לא היו יעילות לכמה סוגים של חולי סכרת, האיצו במדעים לחפש תכשירים אחרים, שלא כולם נבדקו.

לפני כמה חודשים נטלו לידם צבי כנעני ואברהם קליימן, שניהם רופאי בית-החולים ההסתדרותי קרל ברחובות, את היוזמה, ניסו להשתמש בתרופה אמריקאית ביוגנזיה 6025-12. הם עקבו בשורות רבים אחרי כל חוליהם, ששימשו שפניניסיון, הגיעו למסקנה מענינת: אצל 11% מהחולים היתה הצלחה מלאה, 46% בינונית ו-43% הגיבו רע מאד על התרופה שנוסתה עליהם.

המסקנה המדעית: הצלחה. אולם אימו של הילד, שהתבשרה השבוע על המסקנה המהפכנית, היתה ספקנית במקצת: "מי ערב שילדי יהיה בקבוצה של 11% שהצליחו ולא בקבוצה של ה-43%?"

כריאות

המרצע יצא

המחסור החמור בבתי-חולים לחולי-רוח הצמיח שורה ארוכה של מוסדות פרטיים ברבי הארץ. לרוב, בנויים מוסדות אלה על בסיס מסחרי בריא, כשרופא מנהל את הצד הרפואי ומשקיעים פרטיים מספקים את ההון ומתחלקים ברווחים.

אחד הידועים שבמוסדות אלה הוא תל-אסא הרמתני, שנוסד לפני כחמש שנים. שני השותפים העיקריים בו היו ד"ר זאב רפאלי, רופא-עצבים ותיק וידוע, ואשר ביתן, איש מינהלתו. כל עוד היו השניים ביחסים ידידותיים, התפתח הכל לשביעת רצון כללית. העסקים שיגשגו, הרחמים הניכרים הושקעו ברכוש נוסף.

קופת-חולים, שמוסדותיה לא יכלו לקלוט את כל חברי הקופה הזקוקים לאישפוז, חתמה חוזה עם תל-אסא, שלחה חולים לשם.

תמונות) במקליטה-טלביזיה של מיליוני צופים אמריקאיים. הם נשאו בשורה אילמח: שבמקום שם מתגבר הרגש האנושי אף לדקה אחת על שנת האומות, עוד קיים זיק של תקווה לעתיד.

מפלגות

צדק כפול

"האופוזיציה בתוך מפא"י מרגיזה יותר מכל האופוזיציות בכנסת", אמר השבוע עסקן ותיק של המפלגה השלטת, שהצביע בידו על צעיר שחרחר, שירד במדרגות מרכו מפלגתו בתל-אביב.

הצעיר הממושקף לא שמע את דברי ה"עסקן הוותיק, המשתייך לקבוצת העסקנים הקשורה בשרגא נצר. הוא מיהר אל המרתף המיסטורי של צעירי המפלגה, למסור דו"ח על חקירה המתנהלת נגדו במרכז מפא"י. כי צרותיו של עמנואל אשד, תושב בתיים, הדאגו את שמואל אביעד, מרכז חוגי הצעירים ויד ימינם של משה דיין, שמעון פרס ואברהם עופר. הוא רצה לשמוע עליהן.

הכרוז המרגיז. הצרות התחילו יום אחד אחרי הבחירות. ספירת הקולות בעיר הקטנה הדרומית ליפו, גילתה משהו מפתיע: מפא"י הפסידה מאות קולות, נכשלה בעיקר בבחירות לעיריה. בקלפיות המוניציפאליות נמצאו הרבה פתקים לבנים, כנראה של אנשי מפא"י.

"זו עבודה של אשד", רתח ראשי-העיר דויד בן-ארי. "הוא חתר נגדי; אני אמצא הוכחות ואגיש משפט פנימי במפלגה."

גילוי ההוכחות הרגיו את בן-ארי יותר מאשר תוצאות ההצבעה. כי בן-ארי מצא כרוז לבן, חתום עלידי י. ירון, שם בדוי, קרא בו באותיות ענק: "לכנסת נבחר כולנו א' — לעיריה נטיל פתק לבן".

הסיבות לאי-בחירת בן-ארי, פורטו בכרוז הלבן:

- נסיעותיו של בן-ארי המרובות, לדעת כותבי הכרוז, לחופשות בבתי-הבראה.
- רבים מן המכרזים לריצוף בתים נמסרים לבנימין בן-ארי, שהוא במקרה גם אחיו של ראשי-העיר.

- בן-ארי נטש במלחמת תש"ח את בת ים המכותרת, עבר עם משפחתו לתל-אביב.

הכנה פורית. הכרוז צויר את מחמת של ראשי-העיר, שאסף עוד הוכחות על פצו לות אשד נגדו. בין השאר הביא את עדותה של צעירה בתימית, לפיה הוזמנה לפגישה סודית, דנה עם אשד וכמה מידיו איך לחבל במערכת הבחירות של בן-ארי.

ההזדמנות להתלונן על חוגי הצעירים של המפלגה, קסמה כנראה גם לאחדים מהעסקנים הוותיקים של המפלגה בתל-אביב. יחד עם בן-ארי הוסיפו נגדם שורה ארוכה של האשמות.

"הצעירים לא הסתפקו רק בבתיים", טען השבוע עסקן ידוע, "הם עושים גם דברים יותר גרועים: מעבירים את אנשיהם מסניף לסניף כשיש איזו הצבעה, מביאים אתם שומרי-ראש מגושמים כשאיש שלהם בא לנהל משאומתן עם עסקן אחר. הם גם ניפחו את תקציב ההוצאות שלהם לפני הבחירות כדי לאגור כסף."

הסביר לכתב העולם הזה אחד הפעילים

* שהיה פקיד במחלקת החינוך והתרבות של בתיים, סולק עלידי בן-ארי.